

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2006 vp

Hallituksen esitys laeiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta ja luopumisjärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä huhtikuuta 2006 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta ja luopumisjärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta (HE 34/2006 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 18/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Esko Laurila, vanhempi hallitussihteeri Heikki Koponen ja vanhempi hallitussihteeri Katriina Pessa, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Eija Siitari-Vanne, oikeusministeriö

- budjettineuvos Kati Suihkonen, valtiovarainministeriö
- yritystutkija Heikki Mäntykoski, Etelä-Pohjanmaan TE-keskus
- ylitarkastaja Tapio Leinonen, Pohjois-Karjalan TE-keskus
- eläkevakuutusjohtaja Pentti Saarimäki, Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELA
- agrologi Kallepekka Toivonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- puheenjohtaja Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund rf.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Eläketurvakeskus
- Kansaneläkelaitos
- saamelaiskäräjät
- Ahvenanmaan maakuntahallitus
- Suomen Kuntaliitto
- Maataloustuottajien Keski-Pohjanmaan liitto
- Paliskuntain yhdistys

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta. Lailla jatkettaisiin luopumistukijärjestelmää niille maatalousyrittäjille, jotka luopuvat maatalouden harjoittamisesta vuosina

2007—2010. Laki vastaisi sisällöltään pääosin lakia maatalousyrittäjien luopumistuesta, jonka nojalla on voitu myöntää vastaavaa tukea vuosina 1995—2006 maataloudesta luopuville maatalousyrittäjille. Ikääntyvä viljelijä voisi edelleen

ennen vanhuuseläkeiän saavuttamista luopua maatalouden harjoittamisesta maatilatalouden rakenteen parantamiseksi siten, että tuen avulla turvattaisiin luopujan ja hänen puolisonsa toimeentulo eläkeiän saavuttamiseen asti. Luopujaa, luovutuksensaajaa ja luovutuksen kohteena olevaa maatilaa koskevat edellytykset säilyisivät pääosin ennallaan. Luopujien ikäraja säilyisi sukupolvenvaihdoksissa 56 vuotena, jos luovutuksensaajana olisi oma lapsi tai tämän puoliso. Myös lisäalueluovutuksissa lapselle tai tämän puolisolle ikäraja tulisi 56 vuotta. Sen sijaan luovutuksissa muille luopujien ikäraja nousisi sukupolvenvaihdosluovutuksissa nykyisestä 56 vuodesta ja lisäalueluovutuksissa nykyisestä 57 vuodesta 60 vuoteen. Myös porotalouden harjoittajien ikäraja nousisi vuodella. Vuokraus luopumistapana jatkuisi vain vuosina 2007 ja 2008. Lisäksi luopumisajankohdan ja ansiotoiminnan lopettamisen ajankohtien yhteensovittaminen tehtäisiin nykyistä joustavammaksi siten, että maataloudesta luopumisen tapahduttua luopuja voisi vielä jatkaa mahdollista muuta ansiotoimintaa, mutta tuen maksaminen alkaisi vasta ansiotoiminnan päätyttyä tai vähennyttyä niin paljon, että se jää työttömyyseläkkeen maksamisen estävää vähimmäisansiomäärää pienemmäksi.

Myös nykyiset luopumistavat säilyisivät. Ikääntyvä maatalousyrittäjä voisi luopua maatalouden harjoittamisesta luovuttamalla maatilansa tilanpitoa jatkavalle nuorelle viljelijälle taikka luovuttamalla tai vuokraamalla maatilansa pellot lisäalueeksi toiselle viljelijälle. Sukupolvenvaihdos tilalla voitaisiin kuitenkin toteuttaa myös siten, että maatilasta muodostetun osakeyhtiön kaikki osakkeet luovutetaan tilanpidon jatkajalle tai maatila luovutetaan tilanpidon jatkajan määräysvallassa olevalle yhtiölle. Edelly-

tyksenä yhtiöiden hyväksymiselle kuitenkin olisi, että yhtiön osakkaiden toiminnan voidaan katsoa vastaavan niitä edellytyksiä, joita vaaditaan viljelijältä hänen luopuessaan tai harjoittaessaan maataloutta yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

Ehdotetussa uudessa laissa on otettu huomioon myös ne muutokset, jotka työeläkejärjestelmään on tehty vuosina 2005 ja 2006 ja jotka osaltaan muodostavat perustan luopumistuen määrätymiselle.

Voimassa oleva laki maatalousyrittäjien luopumistuesta sisältää jo kolmen eri luopumisjakson tuen myöntämisen edellytykset ja tuen maksamisen ehdot. Yhtiömuotoisten maatilojen mukaantulo lisää säännösten määrää entisestään ja edellyttäisi lain sisäisten viittausten olennaista muuttamista. Lisäksi ehdotetut säännökset vaikuttavat lain rakenteeseen. Voimassa olevan lain soveltamisaikaa ei ehdoteta jatkettavaksi, vaan järjestelmän jatkamisesta ehdotetaan selkeyden vuoksi säädettäväksi uudella lailla. Voimassa olevaa lakia sovellettaisiin edelleen niihin luopumistukiin, jotka on myönnetty tai myönnetään vuosina 1995—2006 tapahtuneiden luopumisten perusteella. Sitä kuitenkin muutettaisiin niin, että työeläkejärjestelmän muutokset ulotettaisiin eräiltä osin koskemaan myös jo maksussa olevia eläkkeitä. Lisäksi aikaisempia luopumisjärjestelmiä koskeviin lakeihin ehdotetaan tehtäväksi vastaavasti eräitä työeläkejärjestelmistä aiheutuvia teknisiä muutoksia.

Ehdotettu uusi laki liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2007. Uusi laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Aikaisemmista tukijärjestelmistä säädettyjen lakien muuttamista koskevat lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta toteaa, että esityksen keskeisenä tavoitteena on jatkaa luopumistukijärjestelmää siten, että sen avulla mahdollistettaisiin pitkäjän-

nitteinen sukupolvenvaihdosten suunnittelu ja maatilatalouden rakenteen kehittäminen. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että tukijärjestelmän soveltamisjakso olisi kolme

vuotta lyhyempi kuin Euroopan yhteisön (EY) maaseudun kehittämisohjelmakausi, mutta saman pituinen kuin kuluva soveltamisjakso. Tukijärjestelmä koskisi vuosina 2007—2010 toteutettavia luopumisia.

Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että esityksen tavoitteena on myös poistaa maatalousyriyten erilaisista oikeudellisista muodoista aiheutuvia sukupolvenvaihdosten esteitä. Tämän johdosta esitykseen on sisällytetty mahdollisuus toteuttaa luopumistuen avulla sukupolvenvaihdos maatilalla silloinkin, kun maatilalla toiminta on yhtiöitetty. Toisaalta tuki kohdennettaisiin edelleen pääasiassa perheviljelmille. Sen vuoksi luopumistukea voisivat saada vain sellaiset yrittäjät, jotka ovat voineet saada yhtiöittämisestä huolimatta vakuutuksen maatalousyrittäjänä Maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL, 467/1969) nojalla. Tavoitteena onkin siten edelleen tukea luopumistukijärjestelmän avulla ainoastaan perheviljelmän luonteista maataloutta.

Esityksen perusteluissa on todettu, että koska tukikelpoisiksi luopujiksi tulisivat myös maatalousyrittäjät, jotka ovat muodostaneet maatilastaan tai maataloustuotannostaan yhtiön, näitä yrittäjiä ja yhtiötä koskevien säännösten lisääminen aiheuttaa suuren tarpeen muuttaa voimassa olevan lain sisäisiä viittauksia ja samalla selkeyttää lain rakennetta. Valiokunta pitääkin säännöksen selkeyttämisen kannalta tarpeellisenä sitä, että esityksessä ehdotetaan tukijärjestelmän toteuttamista antamalla tukisäännökset uutena lakina. Lailla korvattaisiin siten voimassa oleva laki maatalousyrittäjien luopumistuesta. Ehdotettu laki koskisi edellä todetun mukaisesti luopumisia, jotka toteutetaan vuosina 2007—2010. Luopumistuki rahoitettaisiin edelleen kokonaan kansallisista varoista. Tuen myöntämisen edellytykset säilyisivät pääosin ennallaan.

Toteutettaessa maatilalla sukupolvenvaihdos luopujalta edellytettäisiin esityksen mukaan edelleen vähintään 56 vuoden ikää, jos luovutuksensaajana on oma lapsi tai tämän puoliso. Ikäraja nousisi sen sijaan 60 vuoteen, jos luovutuksensaajana on muu henkilö. Luovutettaessa lisäalueen omistusoikeus edellytettäisiin pääsääntöisesti edelleen vähintään 60 vuoden ikää.

Jos lisäalue kuitenkin luovutettaisiin luopujan lapselle taikka tämän puolisolalle, ikäraja olisi 56 vuotta. Vuokrattaessa maatalousmaa lisäalueeksi vähimmäisikä olisi edelleen 60 vuotta. Porotalouden harjoittajilla ikäraja nousisi 56 vuoteen. Peltoalueiden vuokrauksesta luopumista-pana luovutettaisiin, mutta tilatukijärjestelmä huomioon ottaen suunnitelmallisten vuokrausten mahdollistamiseksi se säilyisi kuitenkin vielä vuosina 2007 ja 2008.

Valiokunta pitää erittäin keskeisenä sitä, että sukupolvenvaihdosikäraja olisi pääsääntöisesti edelleen 56 vuotta. Tämä turvaa tilanpidon jatkajien kiinnostuksen säilymistä siten, että he eivät hakeudu muihin ammatteihin sukupolvenvaihdosta odotellessaan. Ikärajan nostaminen voisi heijastua jatkamiskiinnostuksen vähenemisenä. Valiokunta ehdottaa jäljempänä ehdotettuihin ikärajiin eräitä muutoksia, jotka liittyvät luopujan ja luovutuksensaajan lähisukulaisuuteen. Lisäksi valiokunta tulee jäljempänä ehdottamaan lain soveltamiseen siirtymäsäännöstä lisäalueluovutusten osalta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että sukupolvenvaihdos käsittää sekä eläkkeelle siirtyvien tilanteiden ratkaisemisen luopumiseläkelainsäädännön kautta että jatkajien aseman helpottamisen käyttämällä apuna lähinnä maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) aloitustukeen liittyviä tukimuotoja. Esityksen perusteluista käy ilmi, että esityksen eräänä tavoitteena on luopumisen ja jatkamisen tukiehtojen yhdenmukaistaminen myös jatkajan rahoituksen kannalta.

Valiokunta tuo esiin, että luopumistukijärjestelmään sisältyy kaksi keinoa vaikuttaa maatalojen toimintaedellytyksiin. Toisaalta luopumistuen avulla helpotetaan sukupolvenvaihdosten toteuttamista maataloilla ja turvataan siten elinkelpoisten maatalojen säilymistä ja kehittämistä. Toisaalta järjestelmällä edistetään tilakoon kasvua helpottamalla tilojen maatalousmaan luovutuksia lisäalueiksi toisiin maataloihin, jolloin näiden viljelijät voivat parantaa maatilansa toimintaedellytyksiä tilakokoa kasvattamalla. Valiokunta kiinnittää edellä esitetyn mukaisesti erityistä huomiota siihen, että varsinkin sukupol-

venvaihdosten, mutta osittain myös lisäalueluovutusten tukemisen tavoitteena on nuoren yrittäjöpolven saaminen maatalouselinkeinon harjoittajiksi. Tämä helpottaa elinkeinon kehittämistä ja rakenteiden uudistamista.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää tarpeellisena, että luopumistukijärjestelmää voitaisiin soveltaa myös kiinteistöjä koskevia tilusjärjestelyjä toteutettaessa. Tilusjärjestelyjen tarkoituksena on parantaa tiluksia vaihtamalla tilussijoitusta ja siten edistää kiinteistöjen käyttöä. Järjestelyjä on perinteisesti tehty alueilla, joiden kiinteistö rakenne on pirstoutunut. Lisäksi muun muassa uudet tie- tai ratalinjaukset voivat aiheuttaa tarpeen tilusjärjestelyyn. Uusjako on tärkein tilusjärjestely. Mahdollisia ovat myös vapaaehtoiset tilusjärjestelyt viljelijöiden kesken sekä menettely, jossa valtio hankkii peltomaita omistukseensa luopuvilta yrittäjiltä ja uusjaon yhteydessä luovuttaa niitä tilusrakenteen kannalta tarkoituksenmukaisina pidetyille viljelijöille, jotka ovat ilmoittaneet olevansa hakukkaita hankkimaan peltoa omistukseensa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että tilusjärjestelyhankkeet parantavat peltotilusten rakennetta ja edistävät siten peltojen viljelykäyttöä. Omistusoikeusjärjestelyt tilusjärjestelyiden yhteydessä mahdollistavat maa-alueiden omistusoikeuden kohdentamisen tilusten sijainnin kannalta järkevästi. Tilusjärjestelyt parantavat siten omalta osaltaan maatalouden rakennetta, mikä on myös luopumistukijärjestelmän keskeisin tavoite.

Luopumistukijärjestelmässä edellytetään kuitenkin, että kauppakirjassa luovutuksensaajana on luonnollinen henkilö, joka täyttää luopumistukijärjestelmän ehdot ja antaa luopumistukijärjestelmän edellyttämät sitoumukset. Tämän vuoksi nykyäänöksiin luopumistukea ei voida myöntää tilanteessa, jossa luopuja myy pellot suoraan valtiolle luovutettaviksi edelleen myöhemmin viljelijöille. Valiokunta toteaa, että nyt käsiteltävänä olevaan esitykseen ei myöskään sisälly säännöksiä, jotka mahdollistaisivat luopumistukijärjestelmän mukaisen luovutuksen kyseisissä tilanteissa. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että luopumistukijärjestel-

mä on sellainen Euroopan yhteisön perustamis-sopimuksen 87 artiklassa tarkoitettu valtioneuvosto, joka edellytetään perustamis-sopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoitettavaksi yhteisöjen komissiolle ennen tukijärjestelmän toimeenpanoa. Valiokunnan saamasta selvityksestä on käynyt ilmi, että luopumistukijärjestelmän ulottaminen tässä yhteydessä edellä todetulla tavalla tilusjärjestelyihin vaarantaisi hallituksen esityksessä ehdotetun luopumistukijärjestelmän täytäntöönpanon. Valiokunta edellyttääkin, että tarvittava säännösmuutos toteutetaan riittävän valmistelun jälkeen erillisenä lainsäädäntöhankkeena (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä esitettävien muutosehdotuksien.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta

3 §. Ehdotetun lain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan maataloutta koskevaan määritelmään sisältyvä eläintenpito. Koska turkistarhaus on tarkoitettu kuulumaan maatalouteen, valiokunta ehdottaa, että se selkeyden vuoksi mainitaan määritelmässä erikseen.

8 §. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ikä, jolloin luopuminen voisi tapahtua, riippuisi osaksi luopumistavasta ja osaksi siitä, onko luopujan ja luovutuksensaajan välillä läheistä sukulaisuussuhdetta. Sukupolvenvaihdos ja lisäalueluovutus voisivat tapahtua vanhempien ja lapsen sekä lapsen puolison välillä 56-vuotiaana samoin kuin porotaloudesta luopuminen. Muutoin sukupolvenvaihdos maatilalla ja peltomaan luovutus lisäalueeksi voisivat tapahtua vasta 60-vuotiaana. Samoin vuokraus lisäalueeksi voisi tapahtua vasta 60-vuotiaana. Hallituksen esityksessä luovutusten ikärajojen erilaistamista on perusteltu perheen sisäisten sukupolvenvaihdos-

ten oikea-aikaisuuden turvaamisella sekä osittain saavutettavilla kustannussäästöillä. Vaikka tavoite sinänsä on hyväksyttävä ja olennainen lain tavoitteen kannalta, neljän vuoden ero luopumisiässä on kuitenkin huomattavan suuri. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa perheellinen luopuja luovuttaa tilansa esimerkiksi veljensä tai sisarensa lapselle sen johdosta, ettei oma lapsi ole halukas jatkamaan tilanpitoa. Vaikka Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen selvitysten mukaan valtaosa sukupolvenvaihdoksista on tehty perheen sisäisin luovutuksin, luopujien enimmäisiässä säädettäessä luopumisikää ei tulisi rajata 56 vuoteen pelkästään vanhempien ja lasten ja lasten puolisoitten välisissä luovutuksissa, vaan mahdollistaa myös luopuminen luopujan ja hänen puolisonsa sisarusten lapsille tai näiden puolisoille. Samoin tulisi ottaa huomioon se, että aviopuolisoiden luopuessa yhdessä luovutuksensaajana oleva lapsi ei välttämättä ole heidän yhteinen lapsensa.

Lisäalueluovutuksissa ikärajan nosto 57 vuodesta 60 vuoteen muissa kuin perheen sisäisissä tai lähisukulaisten välisissä luovutuksissa on hallituksen esityksessä ehdotettu toteuttavaksi varsin jyrkästi. Jotta muutos ei tulisi liian nopeasti niille luopujille, jotka ovat suunnitelleet jo pitkälle luopumistapansa ja sen toteuttamisajankohdan, ehdotetaan, että ikäraja nousisi vasta vuodesta 2009.

Valiokunta ehdottaa 1 ja 3 momenttia muutettavaksi edellä todetun mukaisesti sekä 4 momenttiin tehtäväksi teknisen tarkennuksen.

10 §. Pykälässä säädettäisiin luopumistuen saamisen estävistä eläkkeistä. Hallituksen esitys eduskunnalle kansaneläkeläiksi ja laiksi vammaisuuksista sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 209/2005) on peruutettu. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 kohdasta poistettavaksi viittaukset edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyviin lakeihin.

12 §. Valiokunta toteaa, että luopumistuen maksamisen olennainen edellytys on, että luopuja lopettaa kaiken kaupallisen maatalouden harjoittamisen. Toisin sanoen luopujan on lopetettava

maatalouden harjoittaminen elinkeinona. Toisaalta ei ole tarkoitus, että luopujilta kielletään kaikki eläinten pito. Lemmikkieläinten pitäminen on luonnollisesti sallittua luopumisen jälkeenkin. Ongelmia asiassa saattaa kuitenkin ilmetä tilanteessa, jolloin eläimiä pidetään sekä tuotantoeläiminä että lemmikkieläinten luonteisesti tai muista kuin tuotannollisista syistä. Hallituksen esityksessä tähän rajanvetoon on kiinnitetty huomiota hevosten ja porojen osalta ja esitetty, että valtioneuvoston asetuksella täsmennettäisiin näiden eläinten osalta se määrä, jonka pitämistä ei katsottaisi kaupallisen maatalouden harjoittamiseksi. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kuitenkin katsonut, että rajoituksesta tulisi säätää lailla. Tarkoituksena ei ole muuttaa nykyistä tukijärjestelmää tältä osin. Valiokunta ehdottaa, että mainituista hevosten ja porojen enimmäismääristä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Kukin luopuja voisi pitää luopumisen jälkeenkin enintään kolme poroa. Tämä mahdollistaisi henkilökohtaisen poromerkin säilyttämisen ja pääosin tyydyttäisi poronlihan omatarvekäytön. Hevosten enimmäismäärä olisi kaksi. Aviopuolisoiden luopuessa yhdessä heille voisi jäädä yhteensä enintään kaksi hevosta. Tarkoituksena on mahdollistaa oma harrastuskäyttö esim. ratsuhevosena tai vähäinen ravitointi siten, että hevosia ei itse enää kasvateta. Jotta tämä kävisi selvästi ilmi myös laista, valiokunta ehdottaa, että hevosten käyttö siitoseläiminä nimenomaisesti kielletään.

13 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin säännöstä osakkeiden omistuksen enimmäismäärästä selkeytettäväksi.

15 §. Ehdotetun lain 15 §:ssä säädettäisiin sukupolvenvaihdoksesta. Pykälässä säädettäisiin pääosin luovutuksensaajalta vaadittavasta ammattitaidosta, hänen muusta kuin maatilalta ja maatilalla sivuelinkeinoista saamistaan tuloista sekä maatilalla kannattavuudesta samoin kuin maatilalle asetettavista muista vaatimuksista. Pykälän 4 momenttiin sisältyisi laaja asetuksenantovaltuus.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on tuotu esiin, että valtioneuvoston asetuksella säädetäisiin pääosin vastaavista seikoista kuin voimassa olevan lain nojallakin on asetuksella säädetty.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan luovutuksensaajalta edellytettäisiin, etteivät hänen pysyväisluonteiset tulonsa muusta kuin maatilataloudesta ja tilalta käsin harjoitetusta maatilatalouden liitännäistoiminnasta luopumishetkellä arvioituna ylitä valtioneuvoston asetuksella säädettyä enimmäismäärää. Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella olisi myös tarkoitus säätää tilan elinkelpoisuuden arvioimiseksi elinkeinosuunnitelman yritystulon vähimmäismäärästä, jonka maatilalan yritystulon olisi täytettävä. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että kyseisistä tulorajoista tai ainakin niiden määräytymisen perusteista tulee säätää laissa.

Valiokunta ehdottaa, että 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin 55 000 euron tulorajasta, joka vastaisi, ottaen huomioon lain voimassaolajan ja siten kustannusten kehityksestä aiheutuvan tulorajan tarkastustarpeen, voimassa olevassa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa asetuksessa (1583/1994) säädettyä tulorajaa, jonka säilyttäminen on ollut myös valtioneuvoston tarkoituksena hallituksen esityksen mukaan. Ehdotetun muutoksen vuoksi valiokunta ehdottaa asetuksenantovaltuuden poistamista.

Valiokunta ehdottaa, että 1 momentin 4 kohtaan lisättäisiin vaatimus yritystoiminnasta viiden luopumista seuraavan vuoden aikana saatavasta 10 000 euron vuotuisesta tulosta. Määrä olisi sama, joka hallituksen esityksen mukaan olisi ollut tarkoitus asettaa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentin 4 kohtaan ehdotetun muutoksen vuoksi valiokunta ehdottaa yritystulon vähimmäismäärää koskevan asetuksenantovaltuuden poistamista pykälän 4 momentista.

Pykälän 3 momentissa rajoitettaisiin maatilalan sukupolvenvaihdokset sellaisiin luovutuksiin, joissa luovutuksensaajalle ei ole myönnetty nuorten viljelijöiden aloitustukea. Tarkoituksena on rajata lisäalueluovutuksista ne luovutuk-

set, joissa luopuja on aloittanut maatalouden harjoittamisen sillä tavalla, että hän on jo yksityinen viljelijä, joka on sitä varten saanut tilanpidon aloittamiseen aloitustukea. Sen sijaan ne viljelijät, jotka ovat hankkineet osuuden vanhempiensa maatilasta vaiheittaisen sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseksi, tulisi edelleen katsoa sukupolvenvaihdosjatkajiksi. Valiokunta ehdottaa momenttiin otettavaksi tätä koskeva täsmennys.

17 § Pykälässä on ehdotettu säädettäväksi luopumisen ehdoista silloin, kun luopuja harjoittaa porotaloutta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sukupolvenvaihdoksesta porotaloustilalla ja 2 momentissa lisäporojen luovutuksesta. Luovutuksensaajaa koskisivat pääosin samat ehdot kuin maatilojen sukupolvenvaihdoksissa ja lisäalueluovutuksissa. Merkittävin ero on siinä, että porotaloudessa ei säädettäisi yritystulon vähimmäismäärästä, vaan luovutuksensaajalle muodostuvan porokarjan koosta sukupolvenvaihdoksissa ja luovutettavien porojen vähimmäismäärästä lisäporoluovutuksissa. Lisäporojen vähimmäismäärästä säädettäisiin laissa, ja se olisi momentin 2 kohdan mukaan 20 poroa, mutta sukupolvenvaihdoksissa luovutuksensaajan porokarjan vähimmäiskoosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan myös porotaloustilan luovutuksensaajan porokarjan vähimmäiskoosta tulisi säätää lailla. Valiokunnalle toimitetun selvityksen mukaan tarkoituksena olisi, että luovutuksensaajalle muodostuisi niin suuri porokarja, että hän voisi saada sen perusteella porotalouden eläinkohtaista tukea maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) nojalla. Voimassa olevan maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun asetuksen (1583/1994) mukaan vähimmäismäärä on 80 poroa. Koska tuki on olennaisen tärkeä porotalouden harjoittajien toimeentulolle, on katsottava, ettei pienempää vähimmäismäärää ole tarkoituksenmukaista asettaa luopumisen edellytykseksi. Valiokunta ehdottaakin kyseisen sisältöisen säännöksen ottamista 1 momentin 1 kohtaan ja asetuksenanto-

valtuutta koskevan säännöksen poistamista 2 momentista.

19 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentin säännöstä selkeytettäväksi.

20 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen korjauksen.

21 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin säännöstä selkeytettäväksi.

24 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin 2 kohdan säädösviittausta muutettavaksi 15 §:n 1 momentin 4 kohtaan ehdotun muutoksen johdosta. Lisäksi kohtaa ehdotetaan säädösteknisesti korjattavaksi.

25 §. Pykälässä on ehdotettu säädettäväksi porotalouden sukupolvenvaihdosluovutuksesta useammalle luovutuksensaajalle. Edellä 17 §:n 1 momentin 1 kohdassa esitetyin perustein valiokunta ehdottaa, että luovutus voisi tapahtua useammalle kuin yhdelle luovutuksensaajalle, jos kullekin luovutuksensaajalle luovutuksen seurauksena muodostuu vähintään 150 poron porokarja. Lisäksi momenttiin sisältyvä asetukseenantovaltuutus ehdotetaan poistettavaksi.

29 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen korjauksen.

31 §. Hallituksen esitys eduskunnalle kansaneläkeläiksi ja laiksi vammaisetuksista sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi on peruutettu. Tämä vaikuttaa myös ehdotettuun lakiin niiden viittausten osalta, jotka kohdistuvat peruutettuun esitykseen. Valiokunta ehdottaakin, että pykälän 1, 2 ja 4 momentissa olevat viittaukset mainittuun esitykseen muutetaan viittauksiksi voimassa olevan kansaneläkelain (347/1956) säännöksiin. Lisäksi valiokunta ehdottaa 2 momenttiin säädösteknistä muutosta.

34 §. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen viireilletulosta. Pykälän 1 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä 15—21 §:ssä sekä 23 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut sitoumukset. Valio-

kunta ehdottaa momenttiin lisättäväksi myös viittauksen lain 33 §:ään, jossa säädettäisiin hakemukseen liitettävästä selvityksestä.

Pykälän 4 momentin mukaan eläkelaitos voisi muun muassa siirtää hakemuksen viireilletuloajankohtaa, jos hakija ei hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa toimittaisi niitä selvityksiä, joita häneltä on pyydetty. Valiokunta ehdottaa, että momentissa säädettäisiin suoraan seuraamuksista perustalakivaliokunnan lausunnotta ilmenevällä tavalla.

37 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin kirjoitusasua parannettavaksi.

38 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin 7 ja 8 kohtaan tehtäväksi säädösteknisiä muutoksia.

41 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia täsmennettäväksi.

42 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 ja 4 momenttiin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

Ehdotettuun lakiin sisältyy mahdollisuus jatkaa muita ansiotöitä vielä luopumisen jälkeen niin, että luopumistuen maksaminen ei kuitenkaan ala ennen näiden ansiotöiden lopettamista tai vähentämistä niin, että niistä saadut ansiot jäävät alle ansiotulorajan. Tältä ajalta luopujalle karttuu eläkettä useimmiten 1,9 prosenttia vuodessa.

Luopumistukilain 42 §:n 1 momentin mukaan luopumistuen perusmäärä muuttuu samansuuruisiksi maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi (MYEL-vanhuuseläke) sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona luopuja täyttää 63 vuotta. Jos luopumistuen maksaminen ei kuitenkaan ala ennen 63 vuoden iän täyttymistä, tulisi laissa säätää myös siitä, miten tällaisissa tapauksissa menetellään. Työeläkeuudistuksen tavoitteet huomioon ottaen olisi tarkoituksenmukaista, että luopuja voisi halutesaan lykätä MYEL-vanhuuseläkkeen alkamista siihen saakka, kunnes hän muutoinkin aikoo jäädä vanhuuseläkkeelle. Tällöin hänelle karttuisi muista työsuhteista edelleen eläkettä ikään sido-

tun karttumaprosentin mukaan, mikä 63 vuoden jälkeen on 4,5 prosenttia. Jos MYEL-vanhuuseläkettä alettaisiin maksaa vastoin luopujan tahtoa jo 63 vuoden iässä, olisi karttumaprosentti 1,5 prosenttia eläkkeen rinnalla tehdystä työstä. Tämä taas ei edistä työeläkeuudistuksen tavoitteita.

Olisi tarkoituksenmukaista, että luopuja voisi tarvittaessa lykätä luopumistuen perusmäärän tavoin määräytyvän MYEL-vanhuuseläkkeen maksamista, jos luopumistuen maksaminen ei olisi alkanut sillä perusteella, että luopuja on työskennellyt koko ajan muissa ansiotyöissä. Koska pääsääntö olisi, että perusmäärä muuttuu 63 vuoden iässä vanhuuseläkkeeksi, olisi asiasta tarkoituksenmukaista ottaa nimenomainen erityissäännös lain 42 §:ään. Menettelyltään tämä vastaisi työntekijän eläkelain säännöstä, joka koskee kuntoutustuen saajan mahdollisuutta lykätä vanhuuseläkkeen alkamista palaamalla kuntoutusjakson jälkeen ansiotyöhön.

Valiokunta ehdottaa edellä kosketeltujen säännösten ottamista uuteen 5 momenttiin.

43 §. Uutta kansaneläkelakia koskevan hallituksen esityksen peruuttamisen johdosta pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta uuden kansaneläkelain tai sen voimaantulon annettun lain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä. Pykälän 4 momentissa viittauksia työeläkelainsäädäntöön ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että työntekijäin eläkelaista (395/1961) käytettäisiin laissa nimitystä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki erotukseksi uudesta vuoden 2007 alusta voimaantulevasta työntekijän eläkelaista. Lisäksi mainittuihin momentteihin ehdotaan tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

45 §. Ehdotetussa 4 momentissa säädettäisiin menettelystä silloin, kun luopumistukea keskeytyksen jälkeen ryhdytään maksamaan uudelleen. Hallituksen esityksen mukaan menettelystä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Menettelystä säädettäisiin vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa asetuksessa säädetään. Menet-

telyyn sisältyviksi on katsottu myös rajoitus, jonka mukaan luopumistukea ei makseta takautuvasti kuutta kuukautta pitemmältä ajalta, mikä on luopumistuen saajan oikeutta koskeva säännös. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että rajoituksesta tulisi säätää lailla. Samoin edellytyksestä, että luopumistuen maksamisen esteen poistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti eläkelaitokselle, olisi asianmukaista säätää lailla. Valiokunta ehdottaa momenttia täydennettäväksi edellä mainituilla säännöksillä.

46 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin sanamuotoa täsmennettäväksi ja 3 momentin sanamuotoa selkeytettäväksi.

48 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttiin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä tarkennuksia.

52 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia täsmennettäväksi.

54 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttia selkeytettäväksi.

57 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttiin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

63 §. Pykälässä säädettäisiin lain toimeenpanosta vastaavista tahoista. Näihin kuuluisivat eri viranomaisten ohella Paliskuntain yhdistys. Yhdistyksen tehtävänä olisi kuitenkin ainoastaan lausuntojen antaminen. Valiokunta ehdottaa yhdistystä koskevan maininnan poistamista pykälästä.

64 §. Pykälä koskisi lain toimeenpanoa Ahvenanmaan maakunnassa. Tarkoitus on soveltaa Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaista mahdollisuutta säätää sopimusasetuksella valtakunnan lainsäädäntöön kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa. Valiokunta katsoo, että laissa olisi kuitenkin asianmukaista nimetä valtakunnan hallintoon kuuluva viranomainen toimeenpanijaksi, vaikka tavoitteena olisikin siirtää tehtävät maakuntaitsehallintoon kuuluvalle toimijalle. Valiokunta

ehdottaa asiaa koskevan muutoksen tekemistä pykälään.

66 §. Pykälässä säädettäisiin luopujia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittamisesta. Pykälässä ehdotetaan muun ohella oikeutta valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa sitoumuksenalaiset alueet sekä tuotanto- ja talousrakennukset. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, ettei tarkastuksia saa ulottaa kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin. Valiokunta ehdottaa tältä osin pykälän 2 momenttia täsmennettäväksi.

Perustuslakivaliokunta on myös katsonut, ettei valtioneuvoston asetuksella ole tarpeen säätää tarkastusten yksityiskohtaisesta toteuttamisesta, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentin poistamista.

68 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

71 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia täsmennettäväksi.

73 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttiin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

74 §. Täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden kannalta perustuslakivaliokunta on pitänyt aiheellisena, että pykälää muutetaan. Valiokunta ehdottaa pykälän muuttamista perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenevällä tavalla.

81 §. Valiokunta ehdottaa pykälän edelle lisättäväksi uuden luvun ja luvun otsikon: "Voimaantulo".

Pykälän 1 momentista käy ilmi, että laki tulisi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana, mutta siinä tapauksessa, että Euroopan yhteisöjen komissio ei hyväksyisi ehdotettua lakia sellaisenaan, laki voitaisiin saattaa voimaan siltä osin kuin komissio on sen hyväksynyt. Perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenevillä perusteilla valiokunta ehdottaa 1 momentin toisen virkkeen poistamista.

82 §. Pykälän 1 ja 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi säädösteknisiä muutoksia.

Edellä 8 §:n 1 momenttiin ehdotettujen muutosten vuoksi valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi uuden 2 momentin, jolloin esityksen mukaiset 2—5 momentit siirtyvät 3—6 momenteiksi.

Siirtymäsäännös. Valiokunta ehdottaa siirtymäsäännöksen 1 ja 2 momenttia muutettavaksi siten, että siinä otetaan huomioon edellä 8 §:ään tehdyt muutokset koskien luopujien vähimmäisikää.

2. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

23 §. Uutta kansaneläkelakia koskevan hallituksen esityksen peruuttamisen johdosta valiokunta ehdottaa 1 momentista poistettavaksi maininnan peruutettuun esitykseen sisältyneen kansaneläkelain ja sen voimaanpanosta annetun lain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä.

Valiokunta ehdottaa 2 momentin viittauksia työeläkelainsäädäntöön täsmennettäväksi siten, että työntekijäin eläkelaista (395/1961) käytettäisiin nimitystä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki erotukseksi uudesta vuoden 2007 alusta voimaantulevasta työntekijän eläkelaista. Lisäksi valiokunta ehdottaa momenttiin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

24 §. Valiokunta ehdottaa 2 momenttiin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

25 §. Valiokunta ehdottaa 3 momentin viittauksia työeläkelainsäädäntöön täsmennettäväksi siten, että työntekijäin eläkelaista (395/1961) käytettäisiin nimitystä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki.

31 §. Valiokunta ehdottaa 3 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen muutoksen.

34 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin esityksen 1. lakiehdotuksen 64 §:ää.

37 §. Valiokunta ehdottaa 1 ja 2 momenttiin tehtäväksi säädösteknisiä muutoksia.

40 §. Valiokunta ehdottaa 1 momentin viittaus- ta työntekijäin eläkelakiin täsmennettäväksi.

Voimaantulosäännös. Valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen 1 momenttia muutettavaksi siten, että voimaantulopäivä jäisi avoimeksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että säännöksen 5 momentin viittaukset lain 31 ja 40 §:ään täsmennetään viittauksiksi kyseisten pykäliden momentteihin.

3. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Johtolause. Valiokunta ehdottaa lain johtolauseeseen tehtäväksi eräitä säädösteknisiä korjauksia.

15 §. Valiokunta ehdottaa 3 momentin mukaisia viittauksia työeläkelainsäädäntöön täsmennettäväksi siten, että työntekijäin eläkelaista (395/1961) käytettäisiin laissa nimitystä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki erotukseksi uudesta vuoden 2007 alusta voimaantulevasta työntekijäin eläkelaista.

21 §. Uutta kansaneläkelakia koskevan hallituksen esityksen peruuttamisen johdosta valiokunta ehdottaa 1 momentista poistettavaksi maininnan peruutettuun esitykseen sisältyneen kansaneläkelain tai sen voimaanpanosta annetun lain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä. Valiokunta ehdottaa lisäksi momentin viittauksia työeläkelainsäädäntöön täsmennettäväksi siten, että työntekijäin eläkelaista (395/1961) käytettäisiin nimitystä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki erotukseksi uudesta vuoden 2007 alusta voimaantulevasta työntekijäin eläkelaista. Lisäksi valiokunta ehdottaa momentteihin tehtäväksi eräitä säädösteknisiä muutoksia.

23 §. Valiokunta ehdottaa 3 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen muutoksen.

30 §. Valiokunta ehdottaa 3 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen korjauksen.

40 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen muutoksen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä. Valiokunta ehdottaa momenttia täsmennettäväksi ja säädösteknisesti muutettavaksi.

43 §. Valiokunta ehdottaa 1 momentin viittauksia työeläkelainsäädäntöön täsmennettäväksi siten, että työntekijäin eläkelaista (395/1961) käytettäisiin laissa nimitystä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki. Lisäksi valiokunta ehdottaa momentteihin tehtäväksi säädösteknisiä tarkennuksia.

Voimaantulosäännös. Valiokunta ehdottaa säännöksen 1 momenttia muutettavaksi siten, että voimaantulopäivä jäisi avoimeksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa 3 momentin viittauksia täsmennettäväksi.

4. Laki luopumiseläkelain muuttamisesta

8 §. Uutta kansaneläkelakia koskevan hallituksen esityksen peruuttamisen johdosta valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentista poistettavaksi maininnan uuden kansaneläkelain tai sen voimaanpanosta annetun lain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä.

24 §. Valiokunta ehdottaa 2 momenttiin tehtäväksi säädösteknisiä muutoksia.

Voimaantulosäännös. Valiokunta ehdottaa säännöksen 1 momenttia muutettavaksi siten, että voimaantulopäivä jäisi avoimeksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa 2 momentin viittaussäännöksiä täsmennettäväksi.

5. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Johtolause. Valiokunta ehdottaa lain johtolauseeseen tehtäväksi teknisiä tarkennuksia.

22 §. Valiokunta ehdottaa uutta kansaneläkeläisiä koskevan hallituksen esityksen peruuttamisen johdosta 2 momentista poistettavaksi maininnan peruutettuun esitykseen sisältyneen kansaneläkelain tai sen voimaanpanosta annetun lain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä. Valiokunta ehdottaa myös momentin viittauksia työeläkelainsäädäntöön täsmennettäväksi siten, että työntekijäin eläkelaista (395/1961) käytettäisiin laissa nimitystä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki erotukseksi uudesta vuoden 2007 alusta voimaantulevasta työntekijän eläkelaista. Lisäksi valiokunta ehdottaa momenttiin tehtäväksi säädösteknisiä muutoksia.

27 §. Valiokunta ehdottaa 3 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen muutoksen.

32 §. Valiokunta ehdottaa 1 ja 2 momenttiin tehtäväksi säädösteknisiä muutoksia.

Voimaantulosäännös. Valiokunta ehdottaa säännöksen 1 momenttia muutettavaksi siten, että lain voimaantulopäivä jäisi avoimeksi. Lisäksi valiokunta ehdottaa 2 sekä 3 momenttia säädösteknisesti täsmennettäväksi.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 ja 2 §
(Kuten HE)

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
(1 kohta kuten HE)
2) maataloudella peltoviljelyä, karjataloutta, *turkistarhausta* ja muuta eläinten pitoa, kasvi-

6. Laki kansaneläkelain 26 §:n muuttamisesta

26 §. Hallituksen esitys eduskunnalle kansaneläkelaiaksi ja laiksi vammaisuuksista on peruutettu. Peruuttamisen johdosta valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi uuden lain, jossa kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin 5 kohtaa täydennetään viittauksella esityksen 1. lakiehdotukseen eli lakiin maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että 1., 2., 3., 4. ja 5. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset),

että hyväksytään uusi 6. lakiehdotus (Valiokunnan uusi lakiehdotus) ja

että hyväksytään lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

huonetuotantoa, vihannesviljelyä, marjan- ja hedelmänviljelyä sekä muuta puutarhaviljelyä, kalanviljelyä, mehiläistaloutta, porotaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta ja sienestystä sekä muuta edellä tässä kohdassa tarkoitettuun toimintaan rinnastettavaa tuotantoa, joka koskee eläinten kasvatusta, lihan tai muiden eläimestä saatavien tuotteiden tuotantoa, viljan tai muiden elävien kasvien tuotantoa taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantoa;

(3—6 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

4 ja 5 §
(Kuten HE)

2 luku

Luopujaa koskevat edellytykset

6 ja 7 §
(Kuten HE)

8 §

Luopujan ikää koskevat edellytykset

Luopumisen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on täyttänyt:

1) 56 vuotta, jos luopuminen tapahtuu luovuttamalla luopujan lapselle tai *muulle lähisukulaiselle* maatilan pellot ja tuotantorakennukset maatilan sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseksi tai *luovuttamalla* maatilan koko peltomaa *lapselle tai muulle lähisukulaiselle luovutuksensaajan* tai tämän aviopuolison maatalaan lisäalueeksi taikka jos luopuminen tapahtuu luovuttamalla porot;

2) 57 vuotta, jos luopuminen tapahtuu vuonna 2007 tai 2008 luovuttamalla *muulle kuin 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle* maatilan peltomaa lisäalueeksi luovutuksensaajan tai tämän aviopuolison maatalaan;

3) 60 vuotta, jos luopuminen tapahtuu luovuttamalla *muulle kuin 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle* maatilan pellot ja tuotantorakennukset sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseksi tai *luopuminen tapahtuu vuonna 2009 tai 2010 luovuttamalla muulle kuin 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle* maatilan peltomaa lisäalueeksi *luovutuksensaajan tai tämän aviopuolison maatalaan* tai jos luopuminen tapahtuu vuokraamalla maatilan peltomaa lisäalueeksi.

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on kuitenkin, ettei luopuja luopumisen tapahtuessa ole täyttänyt 63 vuotta.

Edellä 1 momentissa muulla lähisukulaisella tarkoitetaan luopujan lapsen aviopuolisoa, luopujan aviopuolison lasta ja tämän aviopuolisoa, luopujan veljen tai sisaren lasta ja tämän aviopuolisoa sekä luopujan aviopuolison veljen tai sisaren lasta ja tämän aviopuolisoa. Mitä 1 momentissa säädetään aviopuolisosta, sovelletaan myös 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun henkilöön.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja ikärajoja sovelletaan myös luopumisen tapahtuessa luovuttamalla maatilan omistavan yhtiön osuudet tai osakkeet.

9 §
(Kuten HE)

10 §

Luopumistuen saamisen estävät eläkkeet

Oikeutta luopumistukeen ei ole luopujalla, joka luopumisen tapahtuessa saa:

1) (*poist.*) kansaneläkelain (347/1956) mukaista toistaiseksi myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, työttömyyseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä; tai

(2 kohta kuten HE)

11 §
(Kuten HE)

12 §

Luopujaa luopumisen jälkeen koskevat rajoitukset

(1 mom. kuten HE)

Kaupallisen maatalouden harjoittamiseksi ei katsota eläinten pitämistä lemmikkieläiminä, jollei niitä kasvateta tuotantotarkoituksiin. *Luopumisen jälkeen luopuja voi pitää enintään kaksi hevosta tai kolme poroa. Jos luopujina ovat aviopuolisot, puoliset yhdessä voivat pitää enintään kaksi hevosta. Poroja saa pitää vain omatarvekäyttöä varten. Hevosia ei saa käyttää siitoseläiminä.*

(3 mom. kuten HE)

13 §

Yhteisössä harjoitetun maatalouden lopettaminen

(1 mom. kuten HE)

Luopuja saa luopumisen jälkeen yksin tai yhdessä perheenjäsenensä kanssa omistaa (*poist.*) 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua maataloutta harjoittavan muun kuin 19 §:ssä tai 21 §:ssä tarkoitettua osakeyhtiön (*poist.*) osakkeista määrän, joka tuottaa (*poist.*) enintään 15 prosentin osuuden äänistä. Luopujan on kuitenkin luopumisen jälkeen lopetettava työskentely johtavassa asemassa sellaisessa maataloutta harjoittavassa osakeyhtiössä, josta hän omistaa osakkeita yksin tai yhdessä perheenjäsenensä kanssa. Luopuja ei saa olla luopumisen jälkeen vastuunalaisena yhtiömiehenä 3 §:ssä tarkoitettua maataloutta harjoittavassa avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

14 §

(Kuten HE)

3 luku

Luopumistavat

15 §

Sukupolvenvaihdosluovutus

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua siten, että luopuja toteuttaa maatilallaan sukupolvenvaihdoksen luovuttamalla maatilan peltomaan ja tuotantorakennukset maatalouden harjoittamista varten sellaiselle tilanpitoa jatkavalle luovutuksensaajalle:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) jonka pysyväisluonteiset tulot muusta kuin maatilataloudesta ja tilalta käsin harjoitetusta maatilatalouden liitännäistoiminnasta luopumishetkellä arvioituna eivät ylitä 55 000 euroa vuodessa;

4) joka elinkeinosuunnitelmalla osoittaa, että luopumisen kohteena oleva maatila tai hänelle muodostuva maatila on taloudellisesti elinkelpoinen ja että maatilan yritystoiminnasta voi saada luopumista seuraavan viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa vähintään 10 000 euroa;

(5 ja 6 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna sukupolvenvaihdosluovutuksena ei kuitenkaan pidetä maatilan peltomaan ja tuotantorakennusten luovuttamista sellaiselle luovutuksensaajalle, joka on jo ennen 1 momentissa tarkoitettua luovutusta aloittanut tilanpidon siten, että hänelle on myönnetty maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu nuorten viljelijöiden aloitustuki tai sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön mukainen käynnistystuki eikä tilanpitoa ole aloitettu samalla maatilalla, josta luopumiseen luopuja hakee luopumistukea.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä seikoista, jotka on sisällytettävä elinkeinosuunnitelmaan ja jotka otetaan huomioon maatilan taloudellista elinkelpoisuutta arvioitaessa, maatilan yritystulon määrittämisestä sekä eläkelaitokselle esitettävistä selvityksistä yritystulon määrittämiseksi (*poist.*). Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös tarkemmin,

miten osoitetaan maatalon täyttävän ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset, sekä luovutuksensaajalta edellytettävästä koulutuksesta ja käytännön kokemuksesta.

16 §
(Kuten HE)

17 §

Luopuminen porotalouden harjoittamisesta

Jos luopujan tila on porotaloustila tai siihen verrattava tila, luopuminen voi tapahtua:

1) luovuttamalla porot sekä luovutuksensaajalle tarpeelliset tuotantorakennukset ja rakennelmat 15 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädetty edellytykset täyttävälle, porotalouden harjoittajaksi ryhtyvälle luovutuksensaajalle, *jolle muodostuu vähintään 80 poron porokarja*; tai

(2 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna *sukupolvenvaihdosluovutuksena* ei kuitenkaan pidetä porojen ja tuotantorakennusten luovuttamista sellaiselle luovutuksensaajalle, joka on jo aikaisemmin ryhtynyt porotalouden harjoittajaksi siten, että hänelle on myönnetty porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain 18 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu nuorten viljelijöiden aloitustuki tai sitä vastaava aikaisemman lainsäädännön mukainen käynnistystuki. (*Poist.*)

4 luku

Yhtiöitä koskevat luopumistavat

18 §
(Kuten HE)

19 §

Sukupolvenvaihdos osakeyhtiölle

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla luovutuksensaajalla katsotaan olevan määräysvalta yhtiössä, jos hän omistaa yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa yli puolet yhtiön osakkeista tai, jos *hänellä on yksin tai aviopuolisonsa kanssa osakeomistuksensa perusteella yli puolet äänistä*.

(4 mom. kuten HE)

20 §

Sukupolvenvaihdosluovutus henkilöyhtiölle

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhtiön on sitouduttava pitämään omistuksessaan ja hallinnassaan luopumisen kohteena *oleva* maatila ja viljelemään sitä niin kauan kuin luopumistukea maksetaan, kuitenkin vähintään viiden vuoden ajan. Yhtiön on myös sitouduttava täyttämään 15 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetty edellytykset.

21 §

Sukupolvenvaihdosluovutus osakeyhtiölle

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla maatalousyrittäjällä katsotaan olevan määräysvalta osakeyhtiössä, jos hän omistaa yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa yli puolet yhtiön osakkeista tai, jos *hänellä on yksin tai aviopuolisonsa kanssa osakeomistuksensa perusteella yli puolet äänistä*.

(3 mom. kuten HE)

5 luku

Eri luopumistapoja koskevat yhteiset säännökset

22 ja 23 §
(Kuten HE)

24 §

Sukupolvenvaihdosluovutus erikseen viljeltäväksi

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, 15 §:ssä, 18 §:n 3 momentissa ja 19 §:n 4 momentissa tarkoitettu sukupolvenvaihdosluovutus voi tapahtua myös siten, että luopumisen kohteena olevasta maatilasta luovutetaan erilliset maatilat 15 §:ssä säädetty ehdot täyttävälle luovutuksensaajille erikseen viljeltäväksi,

(1 kohta kuten HE)

2) jos erikseen luovutettavilla mautiloilla on tuotantosuunta huomioon ottaen tarpeelliset tuotantorakennukset ja *kultakin erikseen luovutettavalta maatilalta saatavan yritystulon voidaan arvioida olevan viitenä luovutusta seuraavana kalenterivuotena vähintään kolme kertaa niin suuri kuin elinkelpoiselta maatilalta 15 §:n 1 momentin 4 kohdassa edellytetään.*

(2 ja 3 mom. kuten HE)

25 §

Porotalouden sukupolvenvaihdosluovutus useammalle luovutuksensaajalle

Edellä 17 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu luovutus voi tapahtua useammalle kuin yhdelle luovutuksensaajalle, *jos kullekin luovutuksensaajalle luovutuksen seurauksena muodostuu vähintään 150 poron porokarja.*

26 ja 27 §
(Kuten HE)

6 luku

Luopumistuen määräytyminen

28 §
(Kuten HE)

29 §

Perusmäärän määräytyminen

Luopumistuen perusmäärä on yhtä suuri kuin se maatalousyrittäjien eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka maatalousyrittäjälle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Perusmäärää määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon oikeutta eläkkeeseen työntekijän eläkelain (395/2006) 74 §:ssä luetelluista etuuksista eikä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmi-vuotiaan lapsen hoidosta tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta. Edellä mainittujen etuuksien perusteena olevia tuloja tai työntekijän eläkelain 76 §:n 4 momentissa tarkoitettuja laskennallisia tuloja ei oteta huomioon tulevan ajan eläkkeen perusteena olevissa ansioissa.

(2—4 mom. kuten HE)

30 §

(Kuten HE)

31 §

Luopumistuen täydennysosa

Luopumistuen täydennysosa on yhtä suuri kuin se kansaneläke, joka luopujalle olisi myönnetty, jos hänellä luopumisen tapahtuessa olisi ollut oikeus työkyvyttömyyseläkkeenä myönnettyyn kansaneläkkeeseen. Täydennysosaa laskettaessa ei kuitenkaan sovelleta, mitä kansaneläkelain 25 b §:ssä säädetään eläkkeen määrän suhteuttamisesta Suomessa asuttuun aikaan. Täydennysosaa määrättäessä otetaan tulona huomioon kansaneläkelain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai korvausta vastaava ulkomailta maksettava jatkuva eläke tai korvaus.

Täydennysosaa laskettaessa sovelletaan, mitä kansaneläkelaiissa säädetään eläkkeen määräytymisestä puolisoille myös silloin, kun kysymys on (*poist.*) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Täydennysosaan ei kuitenkaan sovelleta kansaneläkelain 28 §:n 1 momenttia. Sen

jälkeen kun luopumistuki on myönnetty, täydennysosan määrää tarkistetaan vain kansaneläkelain 32 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen perhe-suhteiden muutosten johdosta.

(3 mom. kuten HE)

Luopumistukeen liitetään kansaneläkelain 29 §:ssä tarkoitettu lapsikorotus pykälässä säädettyin edellytyksin.

7 luku

Luopumistuen hakeminen ja päätökset

32 ja 33 §
(Kuten HE)

34 §

Hakemuksen vireilletulo

Luopumistukihakemus ja 15—21 §:ssä, (poist.) 23 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 33 §:ssä tarkoitettut asiakirjat ja sitoumukset on toimitettava sen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, jonka alueella maatilán talouskeskus sijaitsee. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen on toimitettava hakemusasiakirjat lausuntoineen luopumistuen saamisen edellytyksistä eläkelaitokselle. Hakemuksen katsotaan tulleen vireille sinä päivänä, jona se on saapunut kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Hakemuksen saapumispäivästä säädetään tarkemmin hallintolain (434/2003) 18 §:ssä.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

Jollei tuen hakija toimita tarpeellista lisäselvitystä 3 momentissa tarkoitettulle lisäselvityksen pyytäjälle kohtuullisessa määräajassa, eläkelaitos voi jättää hakemuksen tutkimatta tai ratkaista sen ilman lisäselvitystä.

35 ja 36 §
(Kuten HE)

37 §

Päätös luopumistuen määrästä

Luopumisen tapahduttua eläkelaitoksen on tarvittavat selvitykset saatuaan vahvistettava valituskelpoisella päätöksellä luopumistuen määrä noudattaen, mitä (poist.) 29—31 §:ssä (poist.) säädetään.

(2 mom. kuten HE)

38 §

Luopumistuen maksaminen

Luopumistukea suoritetaan asianomaista luopumistapaa koskevasta 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua luopumisajankohdasta; luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta ennen kuin

(1—6 kohta kuten HE)

7) (poist.) 18—21 §:ssä tarkoitetuissa luovutuksissa luovutuksensaaja on esittänyt selvityksen siitä, että hän toimii sanotuissa lainkohdissa tarkoitetuissa yhtiöissä vastuunalaisena yhtiömiehenä tai että hänellä on määräysvalta osakeyhtiössä ja että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen toiminnastaan luopumisen kohteena olevalla maatilalla;

8) (poist.) 18—21 §:ssä tarkoitetuissa luovutuksissa yhtiö on ryhtynyt täyttämään 18 §:n 2 momentissa, 19 §:n 2 momentissa, 20 §:n 2 momentissa tai 21 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua sitoumustaan.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

39 ja 40 §
(Kuten HE)

41 §

Eläkkeen saaminen ja karttumisen luopumistukiajalta

(1 mom. kuten HE)

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjien eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luopuja ei voi luopumisen tapahtumisen jälkeen kartuttaa elä-

keturvaa maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna maatilatalouden harjoittajana tai poronmistajana myöskään siltä ajalta, *jolta* luopumistuen suorittaminen ei ole vielä alkanut *siitä* syystä, *etteivät* 38 §:ssä säädetty edellytykset tai jokin niistä (*poist.*) täyty.

(3 mom. kuten HE)

42 §

Luopumistuen perusmäärän muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun vanhuuseläkkeeseen lisätään kuitenkin:

(1 kohta kuten HE)

2) sellainen maatalousyrittäjien eläkelain nojalla karttunut eläke, jota ei ole *luopumishetkellä* tämän lain säännösten mukaan tullut ottaa huomioon luopumistuen perusmäärää määritettäessä.

(3 mom. kuten HE)

Perusmäärän muuttuessa 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vanhuuseläkkeeksi, eläkelaitos voi myöntää hakemuksesta eläkkeensaajalle työ- tai virkasuhteen tai muun kuin maatalousyrittäjien eläkelain perusteella harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen aikaisintaan 1 momentissa *tarkoitettusta* ajankohdasta lukien.

Jos luopuja ei ole lopettanut tai vähentänyt muita ansiotöitään niin, että luopumistuen perusmäärän maksaminen olisi aloitettu, 1 momentissa tarkoitettuna maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen maksamisen aloittamista voidaan luopujan hakemuksesta lykätä, jos hakemus tehdään ennen kuin luopuja täyttää 63 vuotta. Tällöin maatalousyrittäjien eläkelain mukainen vanhuuseläke myönnetään erillisestä hakemuksesta. Vanhuuseläke määrittyy 1—4 momentissa tarkoitettuun tavoin hakemuksesta seuraavan kuukauden alusta. (Uusi 5 mom.)

43 §

Luopumistuen täydennysosan maksamisen lakkaaminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Jos luopumistuen saajalle myönnetään kansaneläkelain (*poist.*) mukainen työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke, luopumistuen täydennysosa lakkautetaan.

Jos luopumistuen saajalle myönnetään muu kuin 1 momentissa tarkoitettu, työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien tai *nii-*den voimaantulon annettujen lakien mukainen täysi työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke, luopumistuen täydennysosa lakkautetaan. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös työntekijäin eläkelain (395/1961), *jäljempänä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki*, 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien tai *eläkesäännön* mukaisiin vastaaviin eläkkeisiin.

(5 mom. kuten HE)

44 §

(Kuten HE)

45 §

Luopumistuen maksun keskeyttäminen

(1—3 mom. kuten HE)

Luopumistuen maksaminen *aloitetaan* uudelleen välittömästi, kun eläkelaitos on saanut tiedon keskeytyksen aiheuttaneen syyn poistumisesta. *Luopumistuen saajan on ilmoitettava siitä kirjallisesti eläkelaitokselle.* Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menettelystä silloin, kun keskeytettyä luopumistukea ryhdytään uudelleen maksamaan. *Luopumistukea ei kuitenkaan makseta takautuvasti kuutta kuukautta pidemmältä ajalta ennen ilmoitusta.*

8 luku

Sitoumusvelvoitteiden täyttäminen ja ilmoitusvelvollisuus

46 §

Luopumistuen lakkauttaminen

(1 mom. kuten HE)

Jos luopujan 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka *jos tällaiselle* toiminnalle tai laiminlyönnille on ollut olemassa muu erityinen syy, voidaan luopumistuki lakkauttaa määräajaksi taikka päättää, että luopumistuki maksetaan entisen suuruisena. Täydennysosa voidaan lakkauttaa myös osaksi.

Luopumistuki voidaan lakkauttaa siitä lukien, kun 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan ryhdyttiin tai laiminlyönti tapahtui.

47 §

(Kuten HE)

48 §

Sitoumuksen täyttämättä jättäminen

(1 mom. kuten HE)

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös 18—21 §:ssä tarkoitettua luovutuksensaajaa ja yhtiötä. Lain 15 §:ssä säädetty ehdot täyttävä luovutuksensaaja sekä 18—21 §:ssä tarkoitettu yhtiö vastaavat yhteisvastuullisesti luopumistuen pääoma-arvon korvaamisesta, jos 15 §:n 1 momentin 4, 5 tai 6 kohdassa tarkoitettua sitoumusta ei täytetä.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

49—51 §

(Kuten HE)

52 §

Ennakkopäätökset

(1 mom. kuten HE)

Luovutuksensaajalla on oikeus saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, onko saajan aikoma menettely katsottava 47 §:ssä tarkoitetuksi sitoumuksen keskeyttämiseksi tai 48 §:ssä tarkoitetuksi toimenpiteeksi ja mitä seuraamuksia menettely 47 tai 48 §:n mukaan aiheuttaa.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

9 luku

Takaisinperintä ja vanhentumissäännökset

53 §

(Kuten HE)

54 §

Aiheettomasti maksetun osatyökyvyttömyyseläkkeen kuittaaminen

Jos luopujalle on suoritettu 30 §:n 2 momentin mukaan aiheetta maatalousyrittäjien eläkelain mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä luopumisen jälkeen, voidaan (*poist.*) aiheetta maksettu eläke kuitata kokonaisuudessaan luopujalle samalta ajanjaksolta maksettavaksi tulevasta luopumistuen perusmäärästä.

55 ja 56 §

(Kuten HE)

10 luku

Muutoksenhaku

57 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään (*poist.*) työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta *annetussa laissa* (677/2005) ja vakuutusosikeudesta vakuutusosikeuslaissa (132/2003).

(2 ja 3 mom. kuten HE)

58—62 §
(Kuten HE)

11 luku

Lain toimeenpanoa koskevat säännökset

63 §

Lain toimeenpano

Tämän lain toimeenpanosta huolehtivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset, työvoima- ja elinkeinokeskukset, maa- ja metsätalousministeriö (*poist.*) sekä eläkelaitos.

64 §

Lain toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa

Tämän lain mukaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle kuuluvien tehtävien *hoitamisesta* Ahvenanmaan maakunnassa *vastaa Ahvenanmaan lääninhallitus.*

65 §
(Kuten HE)

66 §

Tuen saajia ja sitoumusten antajia koskevien tarkastusten suorittaminen

(1 mom. kuten HE)

Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksen suorittajalle ne asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa, joiden avulla voidaan todeta, ovatko tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset täyttyneet ja onko annettuja sitoumuksia noudatettu. Tuen saaja ja sitoumuksen antaja on muutoinkin velvollinen avustamaan tarkastuksessa. Tarkastuksia suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa sitoumuk-

senalaiset alueet sekä tuotanto- ja talousrakennuksia. *Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.*

(3 mom. *poist.*)

67 §
(Kuten HE)

12 luku

Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito

68 §

Sovellettavat säännökset

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999 (*poist.*)) jäljempänä *julkisuuslaki*, sovelletaan eläkelaitoksen asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin eläkelaitos käyttää julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Myös silloin, kun kysymys ei ole julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun julkisen vallan käytöstä, sovelletaan eläkelaitoksessa tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa julkisuuslain:

1) (*poist.*) asiakirjasalaisuutta *koskevaa* 22 §:ää;

2) (*poist.*) vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa *koskevaa* 23 §:ää;

(3 ja 4 kohta kuten HE)

69 ja 70 §
(Kuten HE)

71 §

Luopujan ja luopumistukea hakevan oikeus saada tietoja

(1 mom. kuten HE)

Eläkelaitoksen on annettava luopumistukea hakevalle hakemuslomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla tiedot siitä, mistä hänen tietojään voidaan hankkia ja mihin niitä *voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.*

72 §
(Kuten HE)

73 §

Eläkelaitoksen oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

(1 mom. kuten HE)

Luopumistukeen sovelletaan myös, mitä työntekijän eläkelain 204 ja 205 §:ssä sekä 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään tietojen antamisesta vapaaehtoista ryhmäiseläketurvaa *sekä* rikosten ja väärinkäytösten selvittämistä varten *samoin kuin* tietojen antamisesta viranomaiselle. Samoin luopumistukeen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 208 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta eteenpäin.

(3 mom. kuten HE)

74 §

Rekisteri-ilmoitukset Eläketurvakeskukselle

Eläkelaitoksen tulee viipymättä ilmoittaa Eläketurvakeskukselle (*poist.*) luopumistuen alkamisesta ja päättymisestä. Eläkelaitoksen on myös annettava Eläketurvakeskukselle muita luopumistukea koskevia *tarpeellisia* tietoja (*poist.*).

75—77 §
(Kuten HE)

13 luku

Erinäiset säännökset

78—80 §
(Kuten HE)

14 luku

Voimaantulo

81 §

Lain voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. (*Poist.*)

(2 mom. kuten HE)

82 §

Voimaantulosäännökset

Tätä lakia sovelletaan, jos 4 §:ssä tarkoitettu luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen, kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010. Jos luopuminen on tapahtunut maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 15 §:n mukaisesti *viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006*, oikeus luopumistukeen määräytyy siten, kuin sanotussa laissa säädetään.

Tämän lain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua 57 vuoden vähimmäisikää sovelletaan, jos 4 §:ssä tarkoitettu luopuminen tapahtuu aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2007, mutta kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2008. Edellä 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua 60 vuoden vähimmäisikää sovelletaan, jos 4 §:ssä tarkoitettu luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2009, mutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010. (Uusi 2 mom.)

(3 ja 4 mom. kuten HE:n 2 ja 3 mom.)

Tämän lain 56 §:ssä säädettyä vanhentumisaikaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007 (*poist.*). Vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaatuloa kulunut aika.

(6 mom. kuten HE:n 5 mom.)

83 §

Siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään luopujan vähimmäisiästä sukupolvenvaihdosluovutuksessa muulle kuin 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle, vuonna 1950 tai sitä aikaisemmin syntyneellä luopujalla luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja luopumisen tapahtuessa on täyttänyt 56 vuotta, mutta ei kuitenkaan 63 vuotta. Jos luopijat ovat aviopuolisoita ja luopujista vanhempi täyttää tässä momentissa säädetty edellytykset ja on muutoin luopumistukeen oikeutettu, nuoremmalla puolisolalla on oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 51 vuotta. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös 9 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maataloutta yhtymän lukuun harjoittaneeseen yhtymän nuorempaan osakkaaseen sekä vuonna 1955 tai sitä aikaisemmin syntyneeseen 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuun maatalousyrittäjän leskeen. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta tässä momentissa tarkoitetuille luopujille 56 vuoden iän täyttämistä edeltävältä ajalta.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään luopujan vähimmäisiästä luovutettaessa maatilana peltomaan omistusoikeus lisämaaksi muulle kuin 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle, vuosina 2009—2010, vuonna 1951 tai sitä aikaisemmin syntyneellä luopujalla luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 57 vuotta, mutta ei kuitenkaan 63 vuotta. Jos luopijat ovat aviopuolisoita ja luopujista vanhempi täyttää tässä momentissa säädetty edellytykset ja on muutoin luopumistukeen oikeutettu, nuoremmalla puolisolalla on oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 52 vuotta. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös 9 §:n 3 momentissa tarkoitettuun maataloutta yhtymän lukuun harjoittaneeseen yhtymän nuorempaan osakkaaseen sekä vuonna 1956 tai sitä aikaisemmin syntyneeseen 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuun maatalousyrittäjän leskeen. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta tässä momentissa tarkoitetuille luopujille 57 vuoden iän täyttämistä edeltävältä ajalta.

(3 mom. kuten HE)

2.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 7 §:n 4 momentti, 18 §:n 4 momentti, 23 ja 24 §, 25 §:n 3 momentti, 31 §:n 3 momentti, 34 §:n 2 momentti, 37 §:n 1 ja 2 momentti ja 40 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 7 §:n 4 momentti ja 34 §:n 2 momentti laissa 593/2002, 18 §:n 4 momentti ja 40 §:n 1 momentti laissa 1385/2004, 23 § laissa 1326/1999, 25 §:n 3 momentti ja 31 §:n 3 momentti laissa 1389/2004, 37 §:n 1 momentti laissa 1325/2002 ja 37 §:n 2 momentti laissa 290/1999, sekä

lisätään 25 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1385/2004 ja 1389/2004, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

7 ja 18 §
(Kuten HE)

23 §

Jos luopumistuen saajalle myönnetään kansaneläkelain (*poist.*) mukainen työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke, luopumistuen täydennysosa lakkautetaan.

Jos luopumistuen saajalle myönnetään työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien tai niiden voimaanpanosta annettujen lakien mukainen täysi työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke, luopumistuen täydennysosa lakkautetaan. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös vuoden 1961 työntekijän eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien tai eläkesäännön mukaisiin vastaaviin eläkkeisiin.

(3 mom. kuten HE)

24 §

(1 mom. kuten HE)

Luopuja ei voi kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjien eläkelain nojalla siltä ajalta, jolta hänelle suoritetaan luopumistukea. Luopuja ei voi luopumisen tapahtumisen jälkeen kartuttaa eläkettä maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna maatilatalouden harjoittajana tai poronomistajana myöskään siltä ajalta, jolta luopumistuen suorittaminen ei ole vielä alkanut *siitä syystä, etteivät* 22 §:ssä säädetty edellytykset tai jokin niistä (*poist.*) täyty.

(3 mom. kuten HE)

25 §

Luopumistuen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä on voimassa, mitä säädetään vuoden 1961 työntekijän eläkelain 4 c §:n 6 momentissa (*poist.*), sellaisena kuin se oli voimassa työntekijän eläkelain ja työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) voimaan tullessa. Luopumistuki voidaan periä takaisin myös kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista luopumistukieristä tai maatalousyrittäjien eläkelain

mukaisen työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeen eristä. Takaisinperintäsaatavan vanhentumiseen sovelletaan, mitä 31 §:n 3 momentissa säädetään.

(4 mom. kuten HE)

31 §

Päätös aiheettomasti maksetun luopumistuen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa luopumistuen maksupäivästä (*poist.*). Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

34 §

Tämän lain mukaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle kuuluvien tehtävien *hoitamisesta* Ahvenanmaan maakunnassa *vastaa Ahvenanmaan lääninhallitus.*

37 §

Eläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen asianosainen saa hakea valittamalla muutosta työntekijän eläkelain 128 §:ssä tarkoitelta työeläkeasioiden muu-toksenhakulautakunnalta siten kuin työntekijän eläkelaisissa ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tämän lain nojalla annettuun työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen asianosainen saa hakea *valittamalla muutosta* vakuutus-oikeudelta siten kuin työntekijän eläkelaisissa ja hallintolainkäyttölaissa säädetään. Lainvoimaisen päätöksen poistamiseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 140 §:ssä ja työntekijän eläkelain *voimaanpanolaisissa* säädetään.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään (*poist.*) työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta *annetuslaissa* (677/2005) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä *vuoden 1961* työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa *31 päivänä joulukuuta 2006*, sekä mitä työntekijän eläkelain 96—100 §:ssä, 103 §:ssä, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140 §:ssä, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 193 §:n 2 momentissa, 195—196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n

1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18 ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan (*poist.*) päivänä *kuuta 20*.

(2—4 mom. kuten HE)

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelain *voimaanpanolain* 9 §:ssä säädetään, tämän lain 40 §:n 1 momentissa olevaa viittausta työntekijän eläkelain 125 §:ään sovelletaan siten, että lainkohdassa tarkoitettu vanhentumisaika on viisi vuotta 1 päivästä tammikuuta 2007 lukien. Niin ikään tämän lain 31 §:n 3 momentissa säädettyä vanhentumisaikaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007 lukien. Edellä tarkoitettuja vanhentumisaikoja laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaatuloa kulunut aika.

(6 mom. kuten HE)

3.

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 15 §:n 3 momentti, 21 §:n 1 momentti, 23 §, 30 §:n 3 momentti, 40 §:n 1 ja 2 momentti ja 43 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 15 §:n 3 momentti ja 43 §:n 1 momentti laissa 1387/2004, 30 §:n 3 momentti laissa 1390/2004, sekä 40 §:n 1 momentti laissa 1322/2002 (*poist.*) ja 2 momentti laissa 288/1999 (*poist.*), sekä

lisätään 26 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1390/2004, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

15 §

Perusmäärään sovelletaan työntekijäin eläkelain (395/1961), jäljempänä vuoden 1961 työntekijäin eläkelaki, 7 g, 8 ja 8 a §:ää, sellaisina kuin ne olivat työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaan tullessa voimassa olleessa laissa. Perusmäärän yhteensovituksessa ei kuitenkaan oteta huomioon sellaista vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä, johon sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2005 voimassa olleita säännöksiä yhteensovituksesta. Perusmäärä tarkistetaan yleisten palkka- ja hintatasossa tapahtuneiden muutosten mukaan siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään.

21 §

Jos sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalle myönnetään kansaneläkelain (*poist.*) (347/1956) mukainen työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke tai varhennettu vanhuuseläke, sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosa lakkautetaan. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös, jos sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalle myönnetään työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien tai niiden voimaantulon jälkeen annettujen lakien mukainen tai vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien tai eläkesäännön mukainen täysi työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke tai varhennettu vanhuuseläke. Jos sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalle myönnetty edellä tarkoitettu eläke lakkaa, täydennysosan maksaminen aloitetaan uudelleen eläkkeen lakkaamista seuraavan kuukauden alusta.

23 §

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Kun sukupolvenvaihdoseläkkeen suorittaminen on aloitettu 19 §:n perusteella, sukupolvenvaihdoseläkkeen saajalle karttuu muusta kuin maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesta ansiotyöstä eläkettä sen mukaan, mitä työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainituissa työeläkelaeissa säädetään eläkkeen aikana tehdystä työstä.

26 §
(Kuten HE)

30 §

Päätös aiheettomasti maksetun sukupolvenvaihdoseläkkeen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa sukupolvenvaihdoseläkkeen maksupäivästä (*poist.*). Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulu uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

40 §

Eläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen asianosainen saa hakea valittamalla muutosta työntekijän eläkelain 128 §:ssä tarkoitettuun työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta siten kuin työntekijän eläkelaisissa ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tämän lain nojalla annettuun työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen asianosainen saa hakea valittamalla muutosta vakuutusosoikeudelta siten kuin työntekijän eläkelaisissa ja hallintolainkäyttölaissa säädetään. Lainvoimaisen päätöksen poistamiseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 140 §:ssä ja työntekijän eläkelain voimaantulolaissa (396/2006) säädetään.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään (*poist.*) työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annettussa laissa (677/2005) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet

toimivat maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä *vuoden 1961* työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa *31 päivänä joulukuuta 2006*, sekä mitä työntekijän eläkelain 96—100 §:ssä, 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134—140, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 195, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216—218 §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16, 16 b, 16 c, 17, 17 a—17 h, 18

ja 19 b §:ssä sekä 19 c §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan (*poist.*) päivänä *kuuta 20*.

(2 mom. kuten HE)

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelain *voimaanpanolain* 9 §:ssä säädetään, tämän lain 43 §:n 1 momentissa olevaa viittausta työntekijän eläkelain 125 §:ään sovelletaan siten, että lainkohdassa tarkoitettu vanhentumisaika on viisi vuotta *1 päivästä* tammikuuta 2007 (*poist.*). Niin ikään tämän lain 30 §:n 3 momentissa säädettyä vanhentumisaikaa sovelletaan *1 päivästä* tammikuuta 2007 (*poist.*). Edellä tarkoitettuja vanhentumisaikoja laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa kulunut aika.

(4 mom. kuten HE)

4.

Laki

luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 8 §:n 1 momentti, 23 §:n 4 momentti ja 24 §, sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 1 momentti laissa 1087/1985, 23 §:n 4 momentti laissa 1304/1990 ja 24 § laissa 1392/2004, seuraavasti:

8 §

Luopumiseläkkeenä maksetaan täyttä luopumiseläkettä tai vähennettyä luopumiseläkettä. Vähennettyä luopumiseläkettä suoritetaan luopujalle, joka on täyttänyt 65 vuotta taikka joka saa (*poist.*) kansaneläkelain (347/1956) mukaisista työttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, vähintään kuudeksi kuukaudeksi myönnettyä

työkyvyttömyyseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä.

23 §

(Kuten HE)

24 §

(1 mom. kuten HE)

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelaiissa, maatalousyrittäjien eläkelaiissa ja yrittäjien eläkelaiissa säädetään eläkelaitosten toimivallasta, huolehtii eläkehakemuksen ratkaisemisesta, eläkkeen maksamisesta ja eläkkeeseen liittyvistä eläkelaitoksen muista tehtävistä maatalousyrittäjien eläkelaitos, milloin eläkkeen hakija saa eläkettä hakiessaan luopumiseläkettä.

Tämä laki tulee voimaan (*poist.*) päivänä *kuuta 20*.

Sen estämättä mitä työntekijän eläkelain *voimaanpanolain (396/2006)* 9 §:ssä säädetään, tämän lain 24 §:n 1 momentissa olevaa viittausta työntekijän eläkelain 125 ja 126 §:ään sovelletaan siten, että lainkohdissa tarkoitettu vanhentumisaika on viisi vuotta 1 *päivästä* tammikuuta 2007 (*poist.*). Edellä tarkoitettuja vanhentumisaikoja laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa kulunut aika.

5.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 17 §, 22 §:n 2 momentti, 27 §:n 3 momentti, 32 § ja 37 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 27 §:n 3 momentti laissa 1391/2004, 32 § laeissa (*poist.*) 289/1999 ja 1326/2002 sekä 37 §:n 1 momentti laissa 1388/2004, seuraavasti:

17 §
 (Kuten HE)

delleen eläkkeen lakkaamista seuraavan kuukauden alusta.

22 §

27 §

Jos luopumiskorvauksen saajalle myönnetään kansaneläkelain (*poist.*) mukainen työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke tai varhennettu vanhuuseläke, luopumislisä lakkautetaan. Mitä edellä säädetään, sovelletaan myös, jos luopumiskorvauksen saajalle myönnetään työntekijän eläkelain (*395/2006*) 3 §:ssä työeläkelakien tai *niiden* voimaanpanosta annettujen lakien mukainen tai vuoden 1961 työntekijän eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien tai *eläkesäännön* mukainen täysi työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työttömyyseläke tai varhennettu vanhuuseläke. Jos luopumiskorvauksen saajalle myönnetty edellä tarkoitettu eläke lakkaa, täydennysosan maksaminen aloitetaan uu-

Päätös aiheettomasti maksetun luopumiskorvauksen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa luopumiskorvauksen maksupäivästä (*poist.*). Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kulluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (*728/2003*) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

32 §

Eläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen asianosainen saa hakea valittamalla muutosta työntekijän eläkelain 128 §:ssä tarkoitettulta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta siten kuin työntekijän eläkelaiissa ja hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tämän lain nojalla annettuun työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen asianosainen saa hakea valittamalla muutosta vakuutusoikeudelta siten kuin työntekijän eläkelaiissa ja hallintolainkäyttölaissa säädetään. Lainvoimaisen päätöksen poistamiseen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 140 §:ssä ja työntekijän eläkelain *voimaanpanolaissa* (396/2006) säädetään.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään (*poist.*) työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta *annettussa laissa* (677/2005) ja vakuutusoikeudesta vakuutusoikeuslaissa (132/2003). Maatalousyrittäjien eläkelain 18 §:n nojalla määrätty työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenet toimivat maatalousyrittäjien eläkelain mukaan va-

kuutettujen edustajina myös tätä lakia sovellettaessa.

37 §
(Kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan (*poist.*) päivänä *kuuta 20*.

Tämän lain 17 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007 (*poist.*) kaikkiin ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneisiin luopumisiin.

Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelain *voimaanpanolain* 9 §:ssä säädetään, tämän lain 37 §:n 1 momentissa olevaa viittausta työntekijän eläkelain 125 §:ään sovelletaan siten, että lainkohdassa tarkoitettu vanhentumisaika on viisi vuotta 1 päivästä tammikuuta 2007 (*poist.*). Niin ikään tämän lain 27 §:n 3 momentissa säädettyä vanhentumisaikaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007 (*poist.*). Edellä tarkoitettuja vanhentumisaikoja laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa kulunut aika.

(4 mom. kuten HE)

Valiokunnan uusi lakiehdotus

6.

Laki

kansaneläkelain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 26 §:n 1 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 724/2001, seuraavasti:

26 §

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon henkilön jatkuvasti saama

5) maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaan myönnetyn sukupolvenvaihdoseläkkeen perusmäärä,

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaan myönnetyn luopumiskorvauksen perusmäärä, (*poist.*) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) sekä maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (/) mukaan myönnetyn luopumistuen perusmäärä;

kuitenkin siten, että täysimääräisestä kansaneläkkeestä vähennetään 50 prosenttia siitä 1—5 kohdassa mainittujen etuuksien yhteismäärän osasta, joka ylittää 536 euroa vuodessa.

— — — — —
 _____
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että tarpeellinen säännösmuutos luopumistukijärjestel-

män soveltamisen mahdollistamiseksi tilusjärjestelyissä toteutetaan riittävän valmistelun jälkeen erillisenä lainsäädäntöhankkeena.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Eero Lämsä /kesk
 vpj. Harry Wallin /sd
 jäs. Nils-Anders Granvik /r
 Pertti Hemmilä /kok
 Matti Kauppila /vas
 Esko Kiviranta /kesk
 Katri Komi /kesk
 Lauri Kähkönen /sd
 Esa Lahtela /sd

Jari Leppä /kesk
 Minna Lintonen /sd
 Sirpa Paatero /sd
 Erkki Pulliainen /vihr
 Pekka Vilkuna /kesk
 Lasse Virén /kok (osittain)
 vjäs. Susanna Haapoja /kesk
 Jari Koskinen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esitys (HE 34/2006 vp) laeiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta ja luopumisjärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta sisältää selkeitä ongelmakohtia, joiden korjaamista valiokunnan enemmistö ei ole katsonut tarpeelliseksi.

Uutta luopumistukilakia miettineen työryhmän hyvä ja yksimielinen, järjestelmää kehittävä esitys joutui hallituksessa muiden asioiden peliväliseksi sillä seurauksella, että hallituksessa sovittiin tuen saamisen ehtoja kiristettävän lähes 20 miljoonan euron säästöjen aikaansaamiseksi.

Hyvä asia on se, että luopumistukijärjestelmää ylipäätään jatketaan. Hyvää esityksessä on myös se, että tulee mahdolliseksi sukupolvenvaihdos myös osakeyhtiömuotoisille maatilayrityksille. Hallituksen esitykseen nähden valiokunta on joitakin räikeimpiä epäkohtia korjannut, mutta valiokuntakäsittelyn jälkeenkin lakiesitykseen on jäänyt selkeitä ongelmakohtia.

Luopumistukilakiin nyt kaavailnut muutokset vaarantavat koko 1970-luvulta asti rakennetun luopumistukijärjestelmän perusteet. Muutokset kohtelevat kaltoin juuri eläkeiän kynnyksellä olevia viljelijöitä. Hallituksen esityksen mukaan viljelijä pääsisi luopumistuelle 56-vuotiaana ainoastaan, jos oma lapsi tai lähisukulainen, esim. viljelijän sisarusten lapsi, jatkaa tilalla yrittäjänä. Kaikissa muissa tapauksissa luopujan olisi oltava vähintään 60-vuotias. Koskaan aikaisemmin laki ei ole tehnyt mitään eroa sen välillä, kuka jatkaja tilalla on. Näin ollen lakiesitys asettaa viljelijät räikeästi eriarvoiseen asemaan. 56-vuotias viljelijä luopuessaan ei voi saada luopumistukea, vaikka naapurista tai lähiseudulta löytyisi viljelijä, joka olisi valmis jatkamaan tilanpitoa. Perustuslakivaliokunnan mielestä periaatteessa tällaisessa laissa tulisi olla yhtenäiset ikäraajat.

Toinen merkittävä ongelma lakiesityksessä on se, että vuoden 2008 jälkeen ei olisi mahdol-

lista luopua viljelystä vuokraamalla maita muille viljelijöille. Jos vuokraaminen luopumistapana kielletään, johtaa se väistämättä vuokraamaan saannin vaikeutumiseen ja viljelymaan hinnan kohoamiseen entisestään. Lisämaan luovutukset koskevat myös niitä tapauksia, joissa luovutuksen saaja on oma lapsi, jolla on oma viljelmä jo ennestään hallinnassa.

Valiokunnan enemmistö ehdottaa tulorajan ottamista lakiin. Voimassa olevassa laissa, samoin kuin hallituksen esityksessäkään tulorajaa ei ole. Tulorajan säätäminen lailla ei ole ollenkaan perusteltua. Rakennekehityksen myötä monet nuoret yrittäjät joutuvat tilakaupassa ottamaan suuriakin velkoja ja sen lisäksi lähes aina lainapääomalla investoimaan. On huomattava, että toisin kuin useissa muissa EU-jäsenvaltioissa Suomessa maatalous- ja metsämaan hankintahinta ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen meno, vaan maatalan hankinta joudutaan maksamaan verojen jälkeen jäävällä tulolla. Niistä veloista selviytyäkseen on nuorten yrittäjien pakko hankkia tuloja myös tilan ulkopuolelta. Siksi ehdotamme, ettei tähän lakiin tulorajoja aseteta.

Maatalouspolitiikkaan on kaivattu pitkäjänteisyyttä. Luopumistukijärjestelmän jatkamista pohtinut toimikunta yksimielisessä esityksessään viime syksynä esitti tämän järjestelmän jatkamista aina vuoteen 2013 saakka. Tämän hallituksen esityksen mukaan järjestelmä on voimassa vain vuoteen 2010. Lyhytjänteisyys ja tällainen jatkuva lakien muuttaminen tekevät tulevaisuuden ratkaisujen suunnittelun ja tekemisen viljelijöille sangen hankalaksi.

Luopumistukijärjestelmälain toteutuminen hallituksen esityksen mukaisesti johtaisi väistämättä sukupolvenvaihdosten vähentymiseen. Päinvastoin pyrkimyksenä tulisi olla sukupolvenvaihdosten edistäminen, jolla tuettaisiin tervettä rakennekehitystä. Näin varmistettaisiin maatalouden kehittymisen mahdollisuudet ja jatkuvuus.

Mikäli esittämämme perustelut ja vastalause hyväksytään, vaikuttaa se siirtymäsäännöksiin, joita tulee muuttaa sen mukaan, miltä osin muutosehdotuksen mukainen lainsäädäntö saatetaan voimaan.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2.—6. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset).

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
(Kuten MmVM)

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan toimenpiteisiin, joiden perusteella maatalouden harjoittamisesta luovutaan vuosina 2007—2013.

(2 mom. kuten MmVM)

3—5 §
(Kuten MmVM)

2 luku

Luopujaa koskevat edellytykset

6 ja 7 §
(Kuten MmVM)

8 §

Luopujan ikää koskevat edellytykset

Luopumisen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on *luopumisen tapahtuessa* täyttänyt 56 vuotta.

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on kuitenkin, ettei luopuja luopumisen tapahtuessa ole *saavuttanut 63 vuoden ikää*.

(3 mom. *poist.*)

(3 mom. kuten MmVM:n 4 mom.)

9—14 §
(Kuten MmVM)

3 luku

Luopumistavat

15 §

Sukupolvenvaihdosluovutus

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua siten, että luopuja toteuttaa maatilallaan sukupolvenvaihdoksen luovuttamalla maatilana peltomaan ja tuotantorakennukset maatalouden harjoittamista varten sellaiselle tilanpitoa jatkavalle luovutuksensaajalle:

- (1 ja 2 kohta kuten MmVM)
- (3 kohta *poist.*)
- (3—5 kohta kuten MmVM:n 4—6 kohta)
- (2—4 mom. kuten MmVM)

16 §

(1 mom. kuten MmVM)

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi (*poist.*) tapahtua myös siten, että luopuja vuokraa maatilana peltomaan osina tai kokonaan lisämaaksi maatalouden harjoittamista varten yhdelle tai useammalle luovutuksensaajalle, joka täyttää 1 momentissa säädetyt edellytykset.

(3 mom. kuten MmVM)

17 §

(Kuten MmVM)

4 luku

Yhtiöitä koskevat luopumistavat

18—21 §

(Kuten MmVM)

5 luku

Eri luopumistapoja koskevat yhteiset säännökset

22—27 §

(Kuten MmVM)

6 luku

Luopumistuen määräytyminen

28—31 §

(Kuten MmVM)

7 luku

Luopumistuen hakeminen ja päätökset

32—45 §

(Kuten MmVM)

8 luku

Sitoumusvelvoitteiden täyttäminen ja ilmoitusvelvollisuus

46—52 §

(Kuten MmVM)

9 luku

Takaisinperintä ja vanhentumissäännökset

53—56 §

(Kuten MmVM)

10 luku

Muutoksenhaku

57—62 §

(Kuten MmVM)

11 luku

Lain toimeenpanoa koskevat säännökset

63—67 §

(Kuten MmVM)

12 luku

Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito68—77 §
(Kuten MmVM)

13 luku

Erinäiset säännökset78—80 §
(Kuten MmVM)

14 luku

Voimaantulo81 §
(Kuten MmVM)

82 §

Voimaantulosäännökset

Tätä lakia sovelletaan, jos 4 §:ssä tarkoitettu luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta

2007 tai sen jälkeen, kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2013. Jos luopuminen on tapahtunut maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 15 §:n mukaisesti *ennen 1 päivänä tammikuuta 2007*, oikeus luopumistukeen määräytyy siten, kuin sanotussa laissa säädetään.

Tämän lain 18 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua 56 vuoden vähimmäisikää sovelletaan, jos 4 §:ssä tarkoitettu luopuminen tapahtuu aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2007, mutta kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2013. Edellä 8 §:n 2 *momentissa* tarkoitettua 63 vuoden vähimmäisikää sovelletaan, jos 4 §:ssä tarkoitettu luopuminen tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2007, mutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2013.

(3—6 mom. kuten MmVM)

83 §
(Kuten MmVM)

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2006

Pertti Hemmilä /kok
Jari Koskinen /kok